

Et Par Bemærkninger til Dr. Wilkens om
Beregningen af en Nations Formue.

Af

Prof. V. Falbe-Hansen.

Redaktionen har tilsendt mig et Korrektur-Aftryk af Dr. Wilkens's Afhandling «Kritiske Bemærkninger til Begrebet Nationalformue», for at jeg kunde knytte nogle Bemærkninger dertil. Da jeg ser, at Prof. Scharling allerede har udtalt sig mere udførligt om denne Sag, skal jeg fatte mig kort.

Dr. Wilkens's Hovedindvending mod Beregningen over Nationalformuens Størrelse er den, at man til en Nations Formue plejer at medregne den Del af Landejendommenes Værdi, som er blot Jordrente, det vil sige, som skyldes Landbrugsprodukternes Værdistigning. Denne Indvending er imidlertid aldeles uberegtiget, forsaavidt der er Tale om en Statusopgjørelse af Formuen paa et givet Tidspunkt. Det indrømmer W. selv; thi pag. 203 nederst siger han, at det vilde være «højst ideelt», hvis Nationalformuen opgjordes paa den Maade, at alle Samfundets Medlemmer, juridiske Personer o. s. v. paa en fuldstændig nøjagtig Maade opgjorde deres økonomiske

Værdier, og at i saa Tilfælde vilde Jordrenten blive regnet med til Nationalformuen. Men det er netop det, jeg har gjort. Jeg har netop i min Beregning søgt at finde Summen af alle de enkelte Individets Formue; at jeg er gaaet den direkte Vej og selv har vurderet Formuesgjenstandene i Stedet for at henvende mig til de enkelte Personer, forandrer jo ikke Principet; Maalet er i begge Tilfælde det samme, og har mit Materiale været paalideligt, er Resultatet rigtigt. Striden drejer sig jo ikke om det statistiske Materiale, men om, hvad der maa forstaas ved Nationalformue og her er W. enig med mig i, at det er Summen af de enkelte Personers økonomiske Værdier. Jeg kan altsaa ikke forlange mere af ham paa dette Punkt. Dr. W.s Indvendinger gjælde ogsaa, saa forekommer det mig, noget Andet end en saadan enkelt Status-Opgjørelse af Formuen, som den jeg har foretaget, de ere rettede imod et Misbrug af Sammenligninger mellem en Række saadanne Opgjørelser fra Tid til Tid i samme Land, eller mellem Land og Land, og her har Dr. W. i Hovedsagen Ret. Jeg har kun det imod hans Fremstilling, at det for den uopmærksomme Læser, og i vor Tid ere jo desværre de fleste Læsere uopmærksomme, kan se ud, som om den indeholdt en Kritik af min Statusopgjørelse af den danske Nationalformue; som om Dr. Wilkens mente, at der var en anden og bedre Maade at opgjøre denne paa end den, jeg har anvendt. Hvis dette, mod Forventning, virkelig skulde være Dr. W.s Mening, beder jeg ham meddele mig, hvorledes en saadan Opgjørelse da skulde foretages.

Hvad nu iøvrigt Dr. W.s Kritik angaar, da er denne, som alt berørt, nærmest rettet mod et Misbrug,

mod en Fejlslutning, som kunde gjøres af en Række Statusopgjørelser over Nationalformuen, nemlig den, at man fra en Tilvæxt i Nationalformuen udendvidere drog den Slutning, at der var en tilsvarende Fremgang i Nationens materielle Velvære. Om en saadan Slutning er gjort her i Landet, véd jeg ikke; mig kunde det i ethvert Tilfælde ikke falde ind at slutte saaledes; men Dr. Wilkens har Ret i, at hvis man drog en saadan Slutning, vilde den være urigtig. Derimod begaar Dr. W. en anden Fejl. For det Første overdriver han Jordrentens Betydning, hvad jeg ikke skal komme ind paa, da det er paavist af Prof. Scharling. For det Andet er hans Behandling af Spørgsmaalet ensidig, thi han nævner kun de Aarsager, som bevirke, at Nationalformuen, $\circ$: Summen af en Nations Værdier, voxer stærkere end Nationens materielle Velvære, men han nævner ikke, at der er en anden Række Aarsager, der har den modsatte Virkning, idet de virke til, at Værdierne formindskes, uagtet den Velvære, den Nytte, de gjøre, er uforandret eller endog større end forhen; dette gjælder t. Ex. om Alt, hvad der formindsker Produktionsomkostningerne, overhovedet om de fleste menneskelige Fremskridt paa Produktionens og Økonomiens Omraade. Sagen er den, at «Værdien», saavel den enkelte Gjenstands Værdi, som en enkelt Persons Samling af Værdier $\circ$: hans personlige Formue, som endelig ogsaa en Nations, et Folks Samling af Værdier $\circ$: Nationalformuen, ikke er noget korrekt Udtryk for den Nytte, som Gjenstandene, som Formuen yder; men alligevel bruger man Værdien som Udtryk, som Maal for Formuens Størrelse, fordi det er det eneste, der gives. Hverken den enkelte Persons eller en hel Nations

Formue kan udtrykkes paa nogensomhelst anden Maade end ved dens Værdi eller Pris; man maa altsaa benytte denne Udtryksmaade; kun maa man helst, forsaavidt den benyttes til Sammenligninger, gjøre opmærksom paa dens Ufuldkommenheder. I mit Foredrag i Nationaløkonomisk Forening gjorde jeg ogsaa en Bemærkning herom, og hvis Dr. W. læser min Afhandling, naar den om kort Tid bliver publiceret, den er allerede trykt, vil han ogsaa finde det anført der.
